

Motion till riksdagen 2006/07:Ub253

av Mats Pertoft m.fl. (mp)

En fri grundskola

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att det blir möjligt för skolor med alternativ pedagogisk profil att, efter prövning av Skolverket, arbeta efter en alternativ läroplan.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att kommunala grundskolor får möjlighet att arbeta efter alternativa kursplaner, i enlighet med vad som i motionen anförts.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att alla grundskolor får möjlighet att ha egna ämnen inom ramen för skolans val.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om stödjande av framväxten av profilklasser.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att skolor med såväl offentlig som fristående huvudman efter prövning av Skolverket ska kunna tillämpa ett annat bedömningssystem än betyg.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att den nationella timplanen ska avskaffas.

2 Inledning

Grön utbildningspolitik är en politik där eleven står i centrum. Vår syn på skolan bygger på att alla människor i grunden är aktiva och kreativa, med en möjlighet att bli solidariska, ansvarstagande och empatiska individer. Istället för att göra lärarna, föräldrarna eller facket till den viktigaste utgångspunkten för skolpolitiken tar vi mycket tydligt ställning för att utbildningen i första hand måste utgå från barnen, ungdomarna och studenterna.

Skolans uppgift är att så långt som möjligt skapa optimala förutsättningar för varje individ att förverkliga sin strävan efter kunskap och utveckling. En

Fel! Okänt namn på

av de viktigaste förutsättningarna för att förverkliga denna strävan är att den sker på den enskilda individens egna villkor.

Det finns inte bara ett sätt att bedriva undervisning på. Miljöpartiet de gröna vill främja mångfalden inom skolan. Vi vill se en utveckling där man stödjer skolornas möjligheter att använda sig av olika typer av pedagogik och att profilera sig på olika sätt. Vi vill att alla ska få plats i skolan, att eleverna ska ges utrymme att utveckla sin egen identitet och att skolan ska fungera inspirerande i denna process. I denna motion för Miljöpartiet fram förslag till förändringar som gäller grundskolan.

3 Öka friheten för skolan

3.1 Vikten av ökad lokal frihet

Miljöpartiet tror att skolan fungerar som allra bäst när varje skola har stort utrymme för att själv utforma sin pedagogik och har frihet att styra över hur man vill arbeta. Likvärdighet ska inte betyda likformighet. Miljöpartiet vill ge skolorna, rektorerna och lärarna större utrymme för att forma sin verksamhet och utveckla skolan. Att skolgången inte ser likadan ut för alla elever betyder inte att den inte är likvärdig.

Vi måste ha förtroende för och lita på att lärare själva kan avgöra vilket som är det bästa sättet att bedriva undervisning på. Sveriges elever är ingen homogen grupp. Varje elev har skilda förutsättningar. Skolverket presenterade tidigare i år en rapport som visar att socioekonomisk bakgrund alljämt påverkar elevernas resultat. Skolgången kan inte vara identiskt uppbyggd för alla. Vi behöver en skola som präglas av hög grad av valfrihet och som uppmuntrar olika profileringar, så att varje elev får utvecklas utifrån sina utgångspunkter.

3.2 Alternativa läroplaner och kursplaner

Miljöpartiet anser att det ska vara möjligt för skolor med alternativ pedagogisk profil att få arbeta efter en alternativ läroplan. Alla skolor ska arbeta efter innehållet i värdegrundsdelen i den nationella läroplanen, men det är viktigt att utrymme ges för stor pedagogisk mångfald i övrigt. Att vara tvungen att följa de nationella styrdokument fullt ut kan göra detta mycket svårt. Därför anser vi att skolor efter prövning av Skolverket ska kunna få undantag från skyldigheten att fullt ut följa den nationella läroplanen och i stället arbeta efter en annan läroplan. Det betyder inte att det släpps helt fritt att välja vilka styrdokument som helst. En kvalitetsgranskning av Skolverket bör ske för att pröva att den alternativa läroplanen i allt väsentligt motsvarar den nationella. På det sättet uppmuntras en mångfald inom svenskt skolväsende och en utveckling där nya metoder och alternativ pedagogik får frodas och utvecklas.

Idag är de fristående skolorna fria att arbeta efter andra kursplaner än de nationellt fastställda. Det vill vi även fortsättningsvis ska gälla. Vi vill även skapa en sådan möjlighet för de kommunala skolorna. Skolor med offentlig huvudman ska kunna ansöka hos Skolverket om att få arbeta efter egna kursplaner. Skolverket ska då pröva att dessa kursplaner till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella.

3.3 Egna ämnen

Friskolorna har idag på grundskolenivå möjlighet att inom tio procent av tidsutrymmet ha egna ämnen med lokala kursplaner och betygskriterier istället för de ämnen som uttrycks i skollagen. Denna möjlighet ger ett viktigt utrymme för lokal profil och kreativitet. Det här är en frihet som Miljöpartiet också vill ge kommunala skolor. Detta var också ett förslag som fanns med i Skollagskommitténs förslag. Det handlar till exempel om att kunna ha andra språk som profil än de som man vanligen kan läsa i skolan. Dessa lokala ämnen ska vara likvärdiga andra ämnen och ingå i elevens betygsunderlag då man söker sig vidare. Det är viktigt eftersom det kan vara i just dessa profilämnen som eleven kämpat allra mest och lyckats särskilt bra.

3.4 Profilklasser

Miljöpartiet välkomnar den utveckling som vi har sett de senaste åren med fler profilklasser i skolor runt om i landet. Vi vill ha ett utbildningsväsende som ger de enskilda eleverna möjlighet att hitta inspiration för att utveckla sin kunskap och sina färdigheter. Möjligheten att få gå i en profilklass kan stärka motivationen både hos elever som generellt är studiemotiverade och hos dem som kanske annars är på väg att tappa orken. Därför vill vi stödja framväxten av profilklasser i alla ämnen, allt ifrån dans och musik till matematik och engelska, i såväl fristående som kommunala skolor.

3.5 Undantag från skyldigheten att sätta betyg

Fristående skolor kan i dag sätta betyg om de ansöker om det i samband med ansökan om att få starta verksamhet. De flesta gör det, ca 77 procent av friskolorna. Vissa friskolor väljer aktivt att inte sätta betyg av flera olika anledningar. Det kan till exempel vara så att det strider mot den pedagogiska inriktning som man arbetar efter. De kändaste exemplen är waldorfskolorna, som tillämpar ett bedömningssystem som skiljer sig väsentligt från det nationella betygssystemet.

Miljöpartiet tycker att det är viktigt att även kommunala skolor kan profilera sig och arbeta efter olika pedagogiska metoder. Det ska till exempel vara fullt möjligt att anordna en waldorfklass i en kommunal skola. Det är det inte så länge det inte finns någon möjlighet till undantag från betygssättning för de

Fel! Okänt namn på

kommunala huvudmännen, motsvarande den som finns för fristående huvudmän.

Därför anser vi att riksdagen ska tillkännage för regeringen som sin mening att skollagen bör ändras så att skolor med såväl offentlig som fristående huvudman efter prövning av Skolverket ska kunna tillämpa ett annat bedömningssystem än betyg, i enlighet med vad som i motionen anförts.

3.6 Avskaffa timplanen

En annan åtgärd som vi vill att regeringen ska vidta snarast är att avskaffa den nationella timplanen. Det är den kanske enskilt viktigaste åtgärden för verkligt ökad lokal frihet och minskad centralstyrning av skolan. I en individanpassad och målstyrd skola passar en centralt reglerad timplan mycket dåligt in. Det totala antalet garanterade undervisningstimmar anser vi ska finnas kvar. Men hur många timmar som ägnas åt varje ämne bör i en målstyrd skola variera från individ till individ.

Det är upp till varje kommun eller annan huvudman att avgöra hur man vill arbeta och man ska givetvis kunna arbeta efter egen timplan. En omfattande försöksverksamhet på området har pågått sedan år 2000 och Timplanedelegationens delbetänkande (SOU 2004:35) visade att erfarenheterna var mycket positiva. Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2006 att genomsnittsbetyget i skolor som ingår i timplaneförsöket har ökat något mer än i skolor som inte deltagit i försöket.

Miljöpartiet är övertygat om att timplanen kan utgöra ett hinder för elevernas möjlighet att nå goda studieresultat i alla ämnen. Det ska vara möjligt för en elev att lägga ner mer tid och få mer stöd i ett ämne där man ligger långt bort från målen än i ett ämne där man har mycket goda förutsättningar att nå ett riktigt bra studieresultat. Detta övervägande bör göras av eleven tillsammans med läraren, inte av regeringen.

Stockholm den 29 oktober 2006

Mats Pertoft (mp)

Max Andersson (mp)

Karla López (mp)

Peter Rådberg (mp)

Mikaela Valtersson (mp)